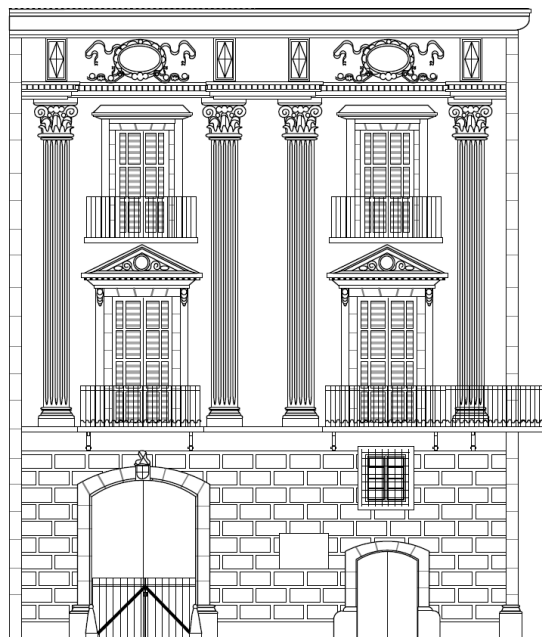

EL MUSEU ROMÀNTIC CAN PAPIOL: ANÀLISI DE LES INTERVENCIONS

ANNEXOS

Autor: Martí Carbonell Català

Treball Final de Grau

Grau en Conservació-Restauració de Béns Culturals

NIUB: 16644062

Tutora: Mercè Marqués

Curs: 2017-2018

ÍNDEX DELS ANNEXOS:

	Pàg.
A1	Glossari del vocabulari dels plànols del s. XIX..... 3
A2.	Plànols originals de mitjans del s. XIX..... 5
A3.	Planimetria realitzada 13
	I. Plànols de l'estat actual <i>-plànols 1-13-</i>
	II. Plànols mitjan s. XIX, Proposta 1 <i>-plànols 14-17-</i>
	III. Plànols mitjan s. XIX, Proposta 2 <i>-plànols 18-23-</i> .
	IV. Plànols de l'estat de Can Papiol abans de la museïtzació (1950) <i>-plànols 24- 29-</i>
	V. Plànols de les intervencions realitzades durant la museïtzació (1960-1961)
	VI. Plànols de la remodelació del jardí (1961) <i>-plànols 33-34-</i>
	VII. Plànols de la rehabilitació de les façanes (1964) <i>-plànols 35-36-</i>
	VIII. Hipogeu (túnels de Can Papiol) <i>-plànol 37-</i>
	IX. Projecte de Rehabilitació 1985 (no realitzat) <i>-plànols 38-43-</i>
	X. Intervencions realitzades durant el període 1982-1989 <i>-plànols 44- 49-</i>
	XI. Intervencions realitzades durant el període 2007-2011 <i>-plànols 50-55-</i>
A4.	Ressenya de la visita a la casa Jenaro Ferrer..... 14
A5.	La “casa nova” de Francisco Papiol: text escrit per la Sra. Teresa Besora..... 16
A6.	La “fàbrica” de la Casa Papiol 1791–1799: text escrit per la Sra. Maria Lluïsa Orriols, de l'OAPV Balaguer..... 20

ANNEX 1. GLOSSARI DEL VOCABULARI DELS PLÀNOLS DEL S. XIX:

Per la documentació del treball han tingut una importància rellevant les dues sèries de plànols de la casa de mitjan s. XIX (anomenats Proposta 1 i Proposta 2).

Aquests plànols consten amb la denominació original de cada estança. Degut al seu interès, s'ha decidit incloure aquest breu glossari per tal d'acotar el significat de cada terme.¹

- *Arcoba*: Enlloc d'alcova, en els plànols apareix el terme “arcoba”. Fa referència a la cambra petita que dona a una de més gran, o part d'una cambra dividida d'una altra per un marc, una vidriera, etc., la qual està destinada a contenir un o més llits.
- *Basa*: Referit a bassa, és la instal·lació on s'orina i es fan les defecacions consistent en un seient proveït d'un forat que comunica amb un dipòsit on s'acumulen les matèries brutes.
- *Caballerisa*: Forma no normativa de referir-se a la cavallerissa. Estable de cavalls o de muls.
- *Cap de escala*: Referit al rebedor. S'usa aquest terme tant en el rebedor del pis principal, com en dels dos rebedors del segon pis.
- *Cuarto*: Referit a cambra. Habitació, peça d'una casa, especialment de dormir o destinada a l'ús d'una persona.
- *Ermari*: Forma no normativa de referir-se a l'armari.
- *Escriptori*: Sala d'escriure. Sala on tenen el seu despatx les persones que gestionen un negoci, una empresa. Referit a l'actual biblioteca.
- *Estrado*: Lloc o sala d'estar encatificada on s'asseien les dones i rebien les visites. També dit del conjunt de mobles que servia per adornar el lloc o peça en què les senyores rebien les visites, i es componia de catifa o tapet, coixins i tamborets o cadires.
- *Granes*: Forma no normativa de referir-se al graner. Lloc on es guarda el gra.

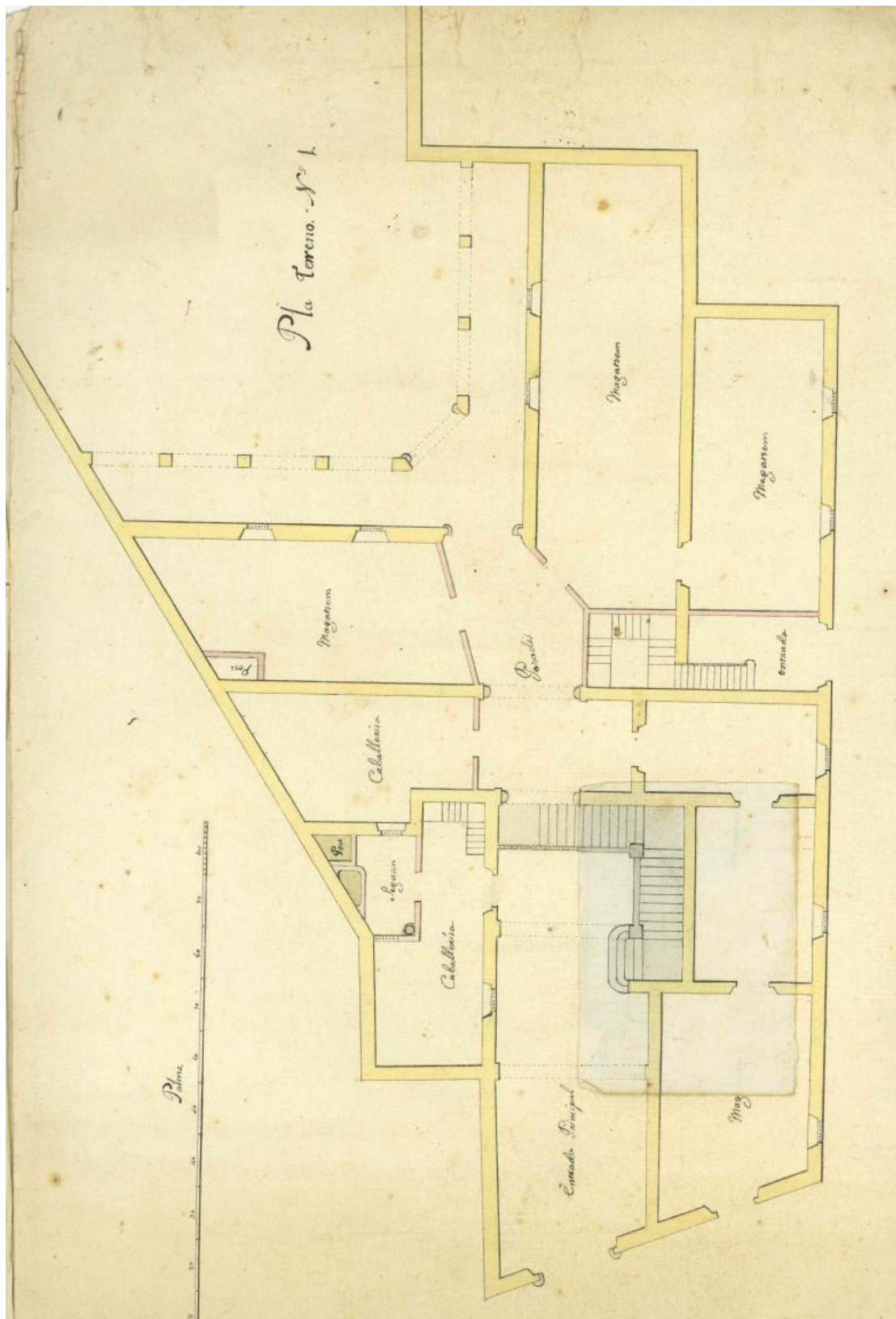

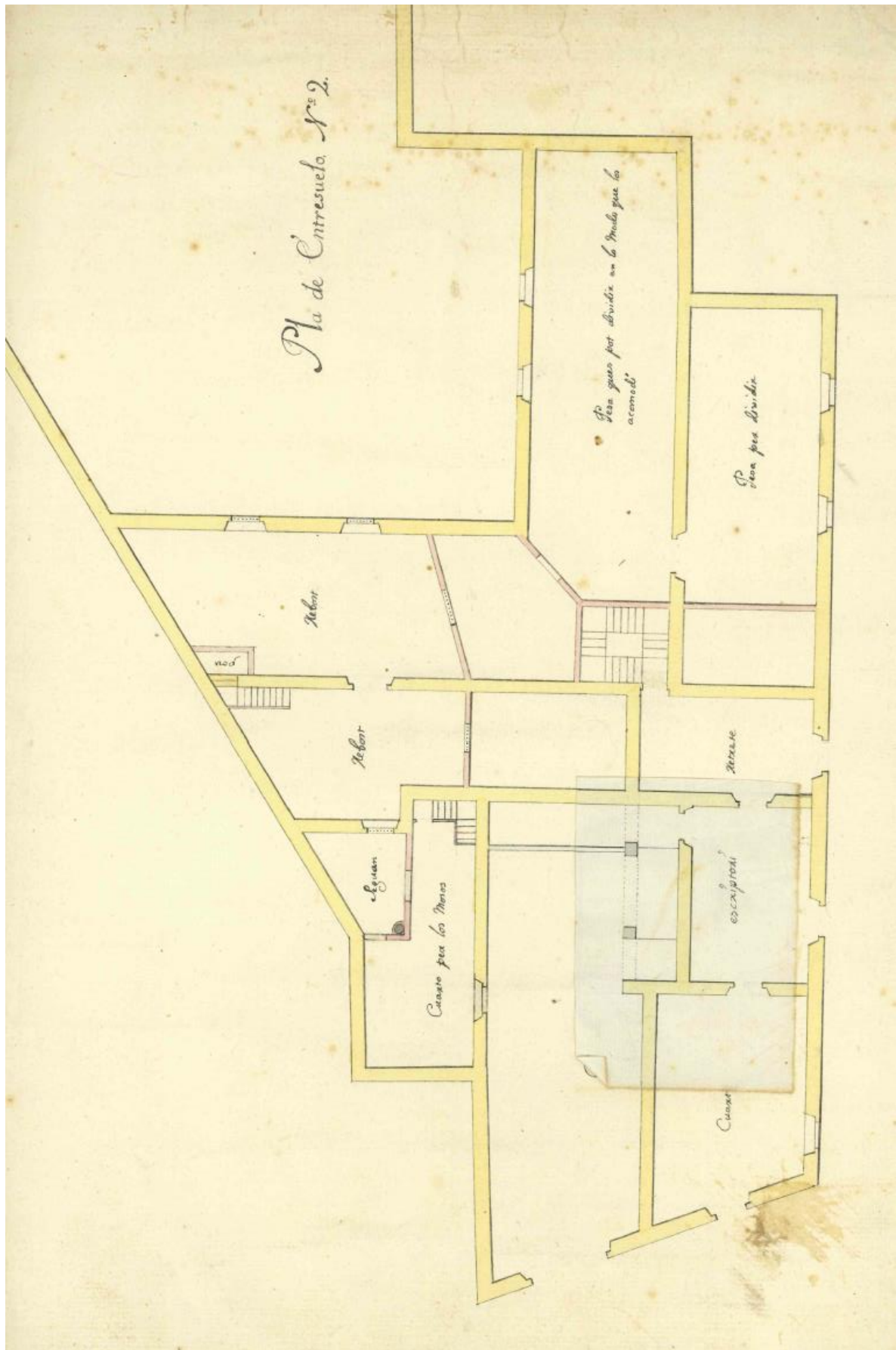
¹ Les definicions han estat extretes del Diccionari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans (Dicc 2), i del “Diccionario de la lengua española de la Real Academia Española”.

- *Pastador*: Lloc on es pasta.
- *Pentinado*: Sembla que faria referència al tocador. Cambra destinada a pentinar-se i compondre's.
- *Quina*: Forma no normativa de referir-se a la cuina.
- *Recibido*: Per l'espai que ocupa dins del plànol (abans de l'escriptori en la biblioteca), no sembla que faci referència al rebedor actual, sinó a una avantsala o antesala (la segona accepció de la paraula). Peça que es troba immediatament abans d'arribar a una sala.
- *Recuarto*: També dit recambró. Peça petita, generalment contigua a una cambra, destinada a lavabo, a dormitori supletori, a tocador, etc.
- *Retrete*: tot i que la paraula "retrete" acostuma a fer referència a la cambra on hi ha el vàter, pel context sembla improbable aquesta accepció. En castellà, també vol dir cambra petita o habitació, destinat per a retirar-se o anar a dormir.
- *Sala*: Peça principal d'un dormitori.
- *Saló*: Sala d'una casa, d'un palau, d'una societat, etc., quan es vol significar la importància, l'espaiositat, el luxe i l'elegància amb què és parada. També dit de la sala o apartament on l'amo o la mestressa d'una casa rebia habitualment un grup de persones distingides en les arts, les ciències, etc
- *Seguan*: Paraula amb la qual es denominen els dos celoberts de la casa. Per la seva semblança, pot recordar a la paraula castellana "zaguán", tot i que el significat tampoc s'ajusta.
- *Trull*: Local destinat a la fabricació de l'oli. Corró troncocònic que volta el molí d'oli i esclafa les olives.

ANNEX 2. PLÀNOLS ORIGINALS DE MITJANS DEL S. XIX.

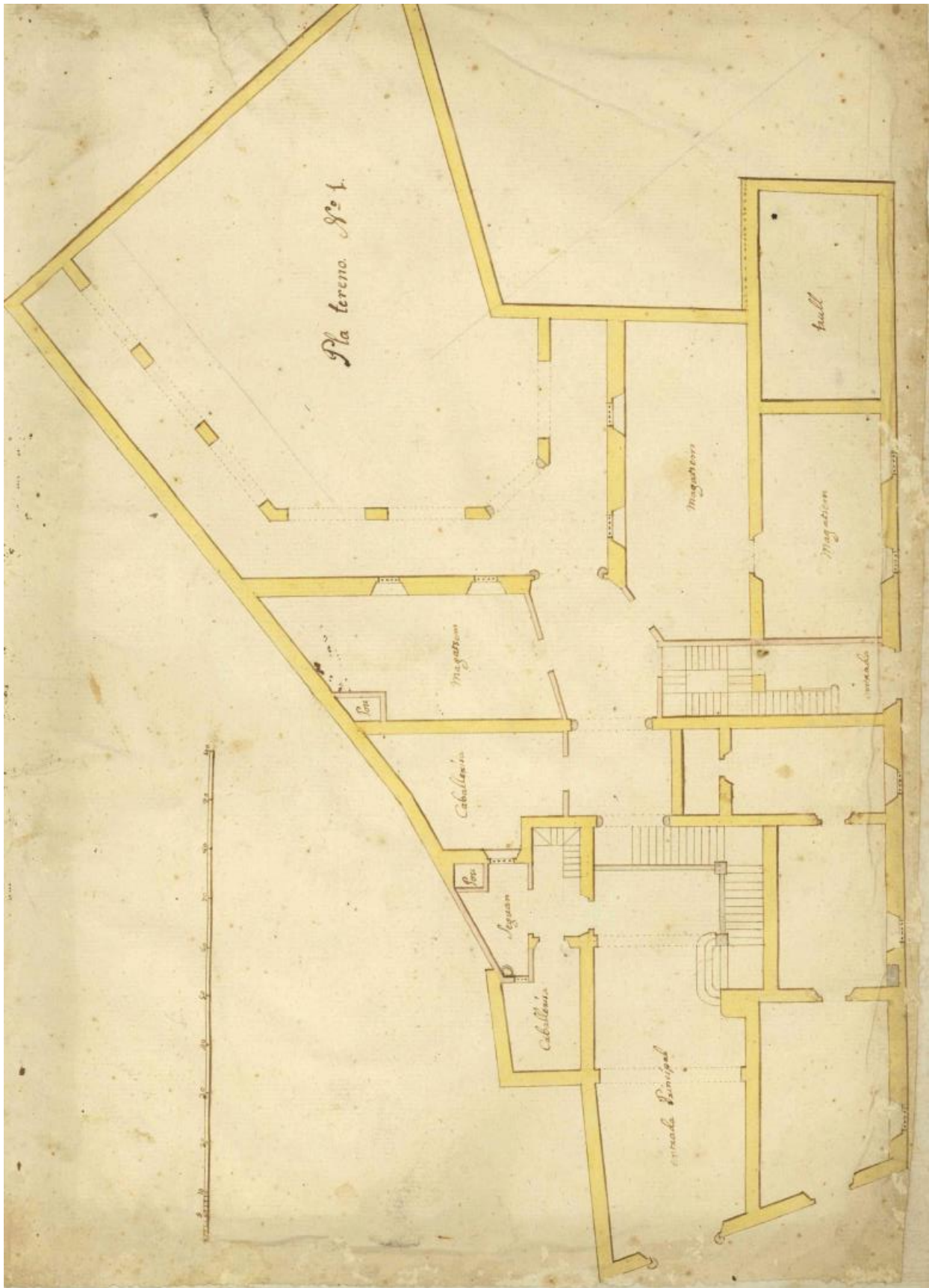
PROPOSTA 1:

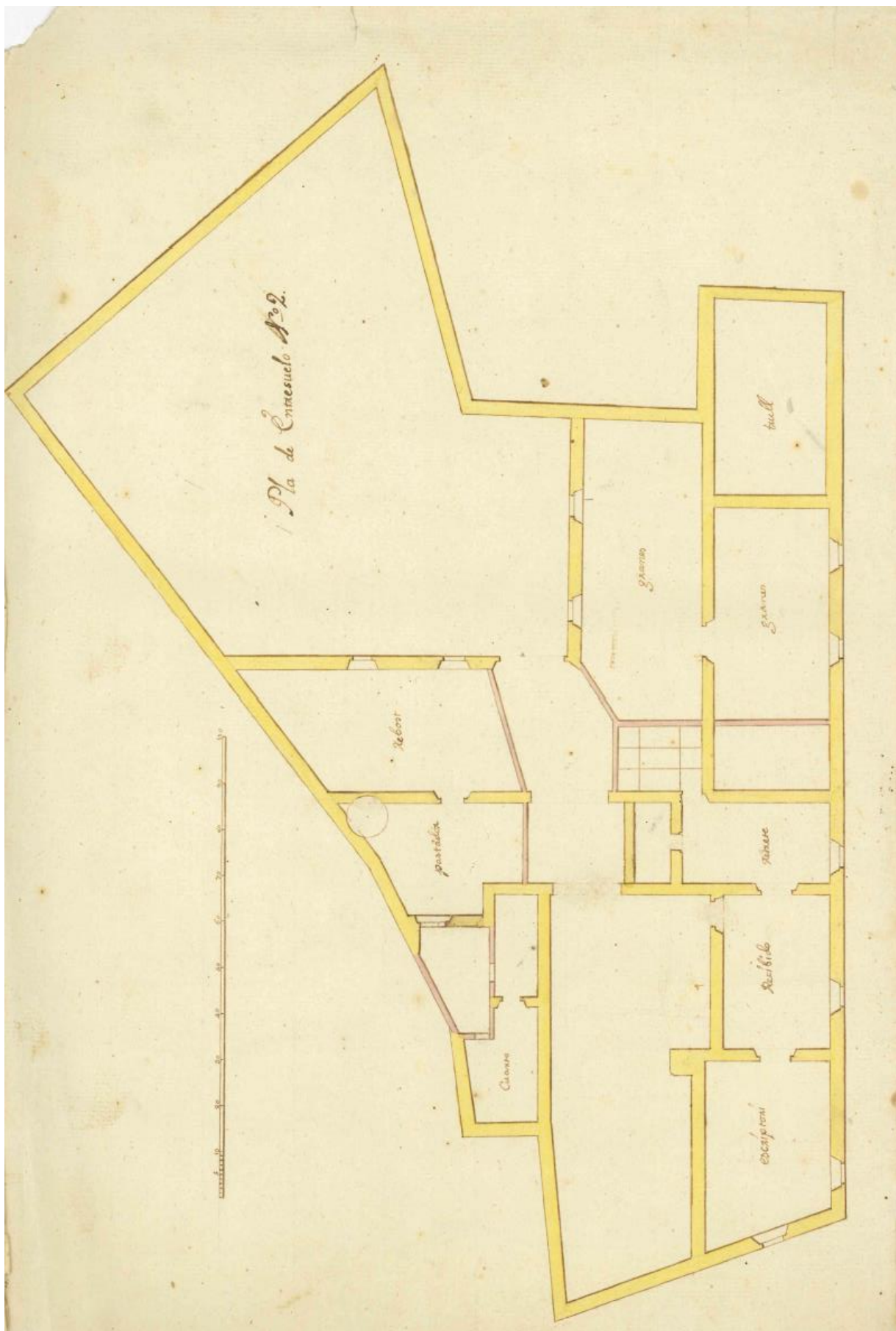

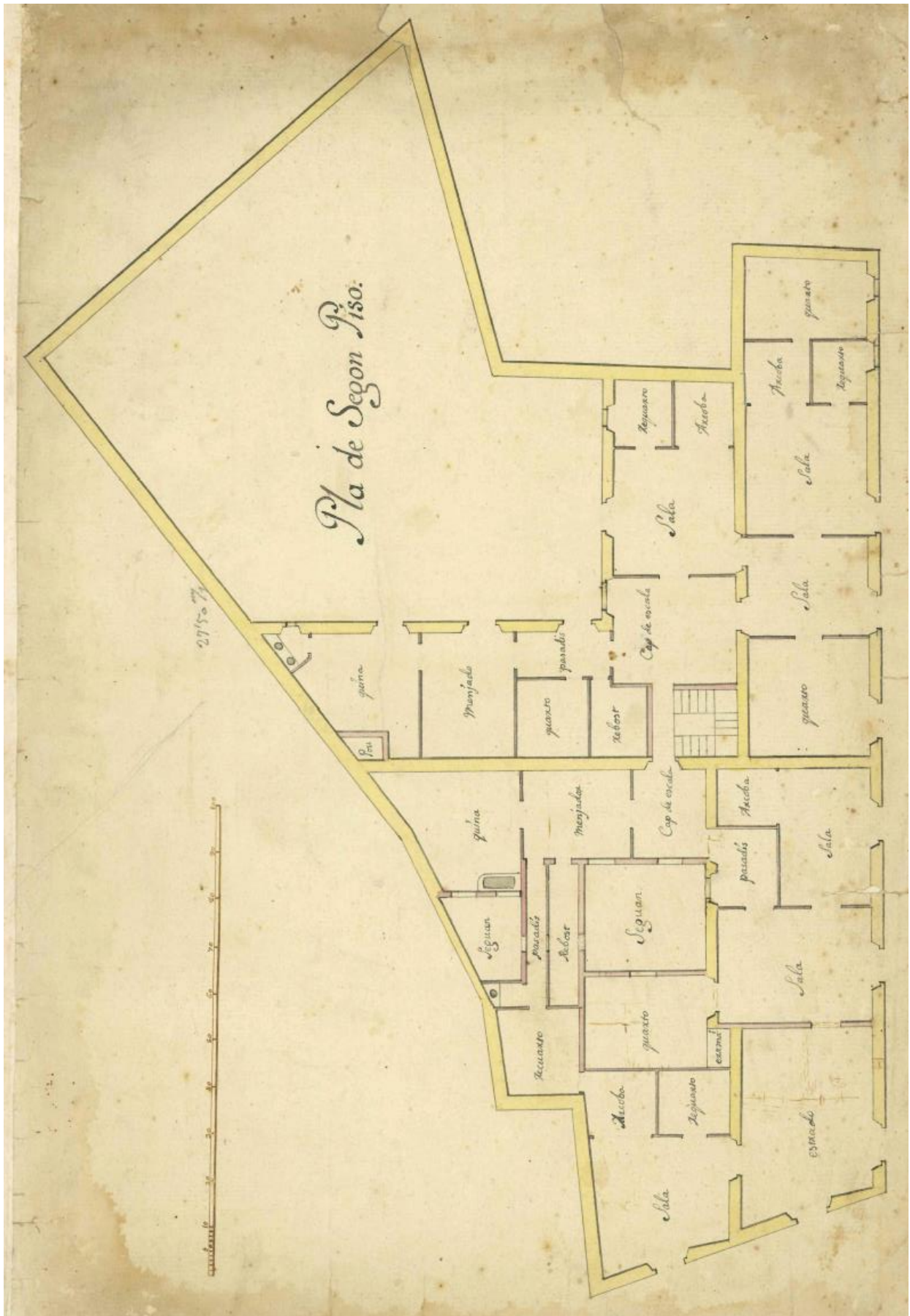
PROPOSTA 2:

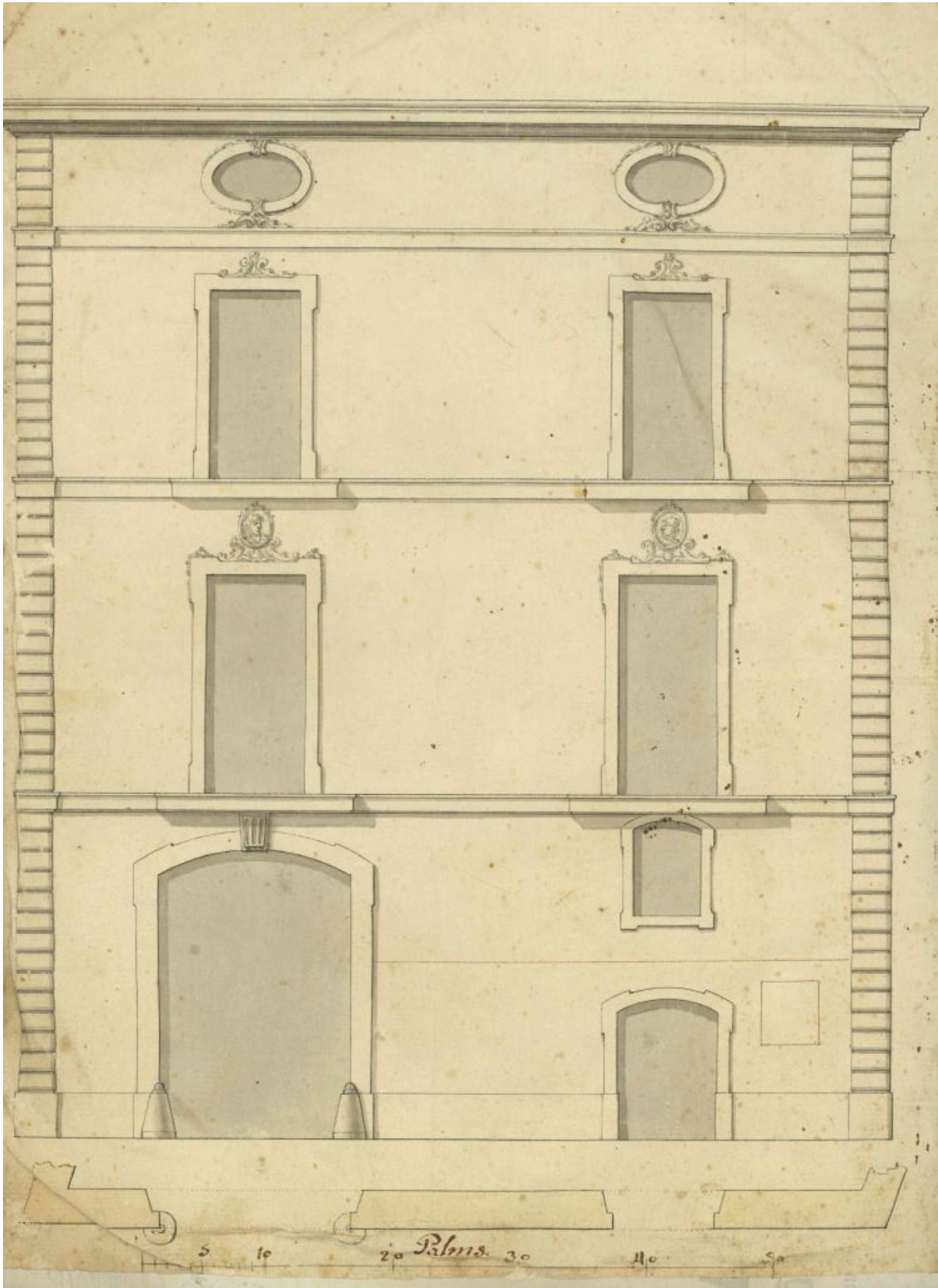

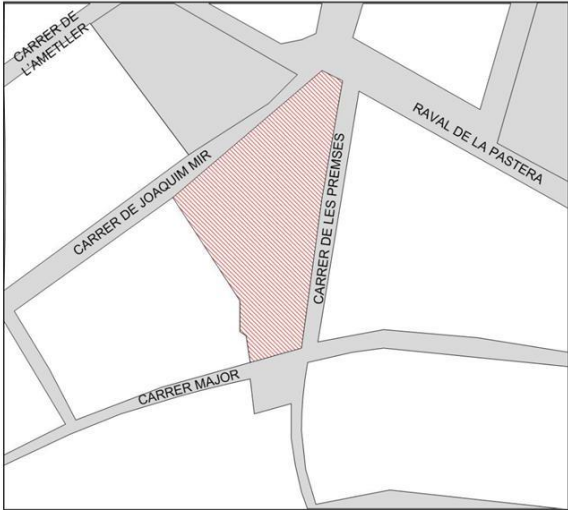

ANNEX 3. PLANIMETRIA REALITZADA:

<h3>EL MUSEU ROMÀNTIC CAN PAPIOL: ANÀLISI DE LES INTERVENCIIONS</h3>	
Autor: Martí Carbonell Català	
Treball Final de Grau Conservació i Restauració de Béns Culturals Facultat de Belles Arts Universitat de Barcelona Curs 2017-2018	
ESCALA:	1:200 i 1:100
TOTAL DE PLÀNOLS:	55
	Població: Vilanova i la Geltrú, 08800 Província: Barcelona Carrer: C/ Major Número: 30-32

ANNEX 4. RESSENYA DE LA VISITA A LA CASA JENARO FERRER.

Durant el procés d'elaboració del treball, s'ha tingut l'oportunitat de visitar la Casa Jenaro Ferrer. Aquest edifici, situat a la cantonada entre el carrer dels Caputxins i el carrer de Sant Joan, a Vilanova i la Geltrú, fou construït a mitjans del segle XIX, és a dir, en una època posterior a Can Papiol. Tot i això, presenta una sèrie de paral·lelismes d'interès.

En primer lloc, la data de construcció coincidiria amb la suposada ampliació de Can Papiol (la que fa referència a la zona del dormitori del llit de plata). La propietària de la Casa Jenaro, la restauradora Mia Marsé (TdART), creu probable que l'autor de les pintures murals de la casa fos Josep Beringola, és a dir, el mateix pintor que possiblement va pintar les estances ampliades de Can Papiol (segons l'atribució de la Sra. Teresa Besora). Per la cronologia, seria força possible.

La façana principal, de força sobrietat, s'organitza mitjançant tres crugies. El primer pis de la casa presenta un balcó corregut que, tot i no ser de ferro i rajoles, pot recordar al de Can Papiol.

Pel que fa a la disposició dels espais, la casa consta de planta baixa (on actualment hi ha locals comercials), i tres plantes superiors. Al primer pis es conserven algunes estances amb gran interès. Especialment les tres peces que donen al carrer Caputxins (Sala, i dos dormitoris), decorats amb murals, probablement al tremp de cola, i també un saló més petit i el menjador.

Actualment hi ha un habitatge a cada pis, tot i que la Sra. Marsé creu que originalment era un sol habitatge que ocupava primer i segon pis (essent el tercer pis per golfes i pel servei).

La Casa Jenaro va ser ampliada probablement a finals del segle XIX, i d'aquesta ampliació en destaca un menjador de grans dimensions. Aquesta estança té un empaperat i unes motllures que recorden a les que s'aprecien a les imatges del menjador de Can Papiol abans de la museografia.

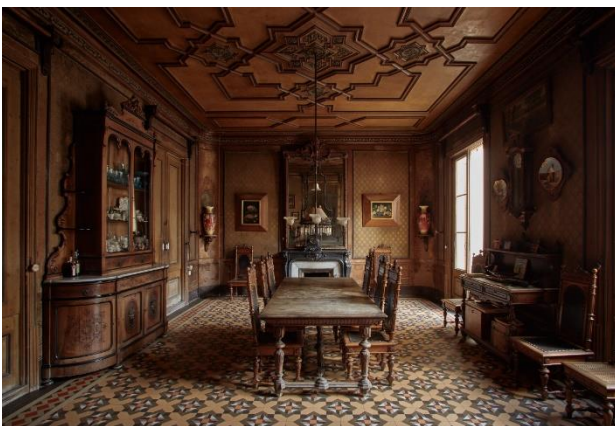
A la part posterior de la casa hi ha una terrassa de grans dimensions, on hi destaca una galeria d'arcades, formada per tres arcs de mig punt.

IMATGE 203: Interior Casa Jenaro Ferrer. (fotògraf: Pep Àvila)

IMATGES 204 i 205: Interior Casa Jenaro Ferrer. (fotògraf: Pep Àvila)

IMATGES 206 i 207: Interior Casa Jenaro Ferrer. (fotògraf: Pep Àvila)

ANNEX 5. LA "CASA NOVA" DE FRANCISCO PAPIOL: Text escrit per la Sra. Teresa Besora.

no es letra Barona ←

*datos de la construcción
de la casa*

LA "CASA NOVA" DE FRANCISCO PAPIOL

Francisco Papiol hacia 1780 pensaba ya en la construcción de una casa en la calle Mayor de Villanueva y Geltrú. A este fin adquirió al doctor Freixas un huerto situado entre dicha calle y la muralla de los C melitas. Unos seis años después empezó los preparativos. Compró primero, en junio de 1786, a Juan Bas de Capellades, 200 pinoá de la heredad de I Sala, al precio de 40 reales cada uno, pagando por los mismos 800 libras en total y encargando al maestro de obras Juan Pablo Petxamé que acudiera a marcarlos en enero de 1787. Estos pinos debían constituir el prime lote de bigas para la nueva casa. Asimismo, dicho maestro de obras, procedía a examinar el solar adquirido a este fin y lo confrontaba con los planos. Entre enero y abril de aquel año, el aserrador de La Granada, Pablo Colomer, "quadrejà i serrà" los pinos, junto con el aserrador José M ró de Vilafranca del Penedés, percibiendo ambos, jornales de 15 sueldos diarios. El trabajo costó mas de 200 libras y en total el costo de la mera sumó 1131 libras.

Pedro Mártir Alburnar transportó las bigas desde la heredad de I Sala a Villanueva entre los meses de abril y septiembre de 1787. A las p meras 200 bigas se sumaron otras 154 y luego 112 más, 466 en total. Toda vía, el 8 de junio de 1792, consta haber adquirido otra partida de mader en Tortosa de la cual salieron 66 doblas, 20 maderos y varias piezas di versas.

Debía pensar asimismo Francisco Papiol en la obra que se requería para la casa y en 1788 adquirió 665 cuarteras de cal a 6 sueldos y 10 dineros la cuartera, 700 "mahons de motllura de Barcelona" a 14 libras el millar, varias cuarteras de yeso a razón de 15 ó 16 sueldos la cuartera, y mandó hacer las primeras hornadas de ladrillos y de cal en la heredad del Trader, que era de su propiedad. Hubo de transportar ~~822~~ 840 cargas de leña, a 4 faginas por carga, hasta la ladrillería, mandó construir u porche en el huerto y remozar su perta y cerradura para guardar las biga

ladrillos, arena y cal. Los gastos de los preparativos ascendían, en el mes de octubre de 1789, a 1830 libras.

El carpintero Miguel Jaumà contratava, en 5 de agosto de 1792, jornales y precios con don Francisco Papiol. El jornal de maestro se fijaba de común acuerdo en 16 sueldos diarios, el del "fadrí" u oficial en 15 sueldos y el del aprendiz en 12 sueldos. Por su parte, Juan Pablo Petxamé, a quien ya conocemos, el 9 de noviembre de 1792, ajustaba los jornales con don Francisco en los siguientes precios: el maestro de obras percibiría 1 libra, 2 sueldos y 6 dineros por día, el "fadrí" 1 libra diaria, el peón de 13 a 18 sueldos, el "petit" o pequeño, aprendiz, 12 sueldos y las mujeres, 7 sueldos y 6 dineros al día. Es de creer que estas últimas realizarían labores complementarias como tamizar la gravilla o colar la cal.

Antes de finalizar aquel mismo año ya se arreglaban las paredes medianeras, que eran viejas, de la casa contigua, llamada "del Serdañés" tal vez por ser oriundo de Cerdeña el vecino. Los cimientos de toda la casa se hicieron a cinco palmos y medio de profundidad. Mientras tanto se había preparado la piedra de los portales y de los ángulos, que costó 757 libras y 10 sueldos, y en 1793 se abrieron el pozo y las cloacas.

Poco a poco iban subiendo las paredes y tomaba cuerpo el nuevo edificio. En octubre de 1793 quedaban colocadas las bóvedas de la escalera principal, que conduce a la planta noble. Juan Pablo Petxamé y su hijo de igual nombre, "el fadrí", no descansaban. El padre era analfabeto, mas esta circunstancia no le impidió dirigir y llevar a cabo las obras con gran tino. Su hijo era el encargado de ir cobrando las facturas y de firmar los recibos a don Francisco o a su madre doña María Cándida de Papiol.

También la labor de los carpinteros progresaba. En 4 de noviembre de 1793 la puerta principal de la casa quedaba ajustada en 30 libras, las puertas de los balcones del primer piso en 14 libras cada una, y se procedía a colocar los marcos de las puertas y ventanas. En junio de 1794 los albañiles trabajaban ya en el tercer piso, mientras se procedía a

~~los marcos de
colocar las puertas y ventanas. En junio de 1794~~

terminar los dos primeros. El año siguiente se construyeron las bóvedas de la capilla, dejándola preparada para ser decorada y recibir el altar. La galería se completó en 1796 y, sucesivamente, quedaron listos los trabajos de albañilería, carpintería y fontanería, realizados estos últimos por Sebastián Jofra.

En los meses de marzo y abril de 1798 se procedió al "arrebossat, en blancat i allisat" de las dos fachadas para que se pudieran pintar. Por entonces se pintaba ya el salón y el 15 de junio de 1798 se colocó el zócalo de piedra de la esquina. Parece haber sido el mismo el pintor de las quince mamparas de las puertas de la planta noble, y el que hizo "lo pintat forà", pero no hemos podido averiguar su nombre. El pintor Josep Beringola, que figura al servicio de los Papiol entre 1843 y 1859, debió ser sin duda, el autor de las pinturas isabelinas que, en varias habitaciones reemplazaron a las primeras, de gusto neoclásico, y algunas de las cuales se han reproducido o restaurado en la actual salita de espera y en la salita íntima.

Poco más hemos podido saber de la construcción de la "casa nova d'En Papiol". La factura del carpintero Miguel Jaumá, fechada el 25 de agosto de 1799, nos dice que en total hubo de trabajar: 172 "bigues ab galsa y goleta", 266 "bigues ab galsa y xamfrà", 193 "cuadrats" en la cubierta, 240 "canas de enllatar", 29 marcos de balcón, 60 marcos de ventana "de duella" y otros 14 de ventana "de maó de pla".

Un papel suelto que se conservaba en el ~~archivo~~ archivo familiar, titulado "Nota del que costà la casa, poch mes o menos", nos permite conocer el total aproximado de su coste, puesto que falta consignar varias facturas como las del pintado exterior e interior, que fueron separadas del resto en fecha posiblemente antigua:

Obras de albañilería (Juan Pablo Petxamé)..	6374	libras	5	suel	11	dine-
Obras de carpintería (Miguel Jaumà)	4119	"	"	9	"	ros
Obras de cerrajería (Sebastián Jofra)	1208	"	"	7	"	"
Vidriero	128	"	"	1	"	"
Dorador	239	"	"	11	"	"
Pintar las mamparas	25	"	"	3	"	"
Cenefas de madera con colgadura	36	"	"	2	"	"

Cifras que nos dan un total de 12.131 libras 0 sueldos y 4 dineros, cantidad muy respetable en aquellas fechas, a la que es preciso sumar todos los gastos de los preparativos y los de la decoración exterior e interior, mobiliario y demás accesorios. Don Francisco Papiol no pudo pasear durante mucho tiempo por los salones de su nueva casa, puesto que falleció pocos años después: el 2 de agosto de 1817.

ANNEX 6. LA “FÀBRICA” DE LA CASA PAPIOL 1791–1799: TEXT ESCRIT PER LA SRA. MARIA LLUÏSA ORRIOLS, DE L’OAPV BALAGUER:

LA “FABRICA “ DE LA CASA PAPIOL 1791 – 1799

La família de l’apotecari Isidre Papiol i Raventos, originària de Banyeres del Penedès que va arribar a la Vila nova de Cubelles a mitjans del segle XVII i sembla que va viure a la Plaça Llarga, al cap de poc més de 100 anys va voler tenir una gran casa com corresponia a persones importants en la vida municipal i organitzativa de la vila. Sembla que sobre l’any 1780 la senyora Maria Càndida de Padró i Argullol i el seu fill Francesc de Papiol i de Padró van comprar un terreny on hi havia l’antic trull de la parròquia de S. Antoni Abad i una casa vella situats en el carrer Major entre la muralla i un corraló. Entre 1790 i 1799 van construir en aquest espai una gran casa senyorial que l’any 1956 va ser comprada al seu darrer propietari per la Diputació de Barcelona que la va destinar a Museu Romàntic. A finals de l’any 2007 la casa Papiol va haver de ser condicionada per dur-hi a terme unes molt importants obres de transformació estructural dels sostres interiors i les teulades de l’edifici atacats pel pas dels anys i les bèsties rosegadores de fusta. La Diputació de Barcelona va dur a terme una gran labor de catalogació i inventari dels fons en paper de l’Arxiu de la casa, que va haver de completar en una mínima part l’Organisme Autònom de Patrimoni Local Víctor Balaguer en controlar exhaustivament els racons i amagatalls de l’edifici. Van ser trobats diversos plànols, tots en paper, alguns de la casa i altres d’edificis diversos de la Diputació de Barcelona, alguns sense datar i altres moderns de reformes recents de la casa Papiol, els de la casa van reunir-se en una carpeta Plànols de la Casa.

Precisament poc després de començar les obres es va poder usar el contingut de la carpeta dels plànols de la casa, però també va ser necessari mirar si entre els documents en paper de l’Arxiu hi havia alguna referència a la seva construcció. Efectivament s’ha trobat en el propi Arxiu de “Can Papiol” en l’apartat “Vilanova i la Geltrú. Fàbrica de la casa del Carrer Major (1791 – 1799)”, una documentació constituïda per dos plec amb la signatura 437. 10.

1. A. i B. Que conté un total de 57 factures i rebuts de la construcció de la casa, aquesta és la documentació que s’ha emprat per la present Memòria. El primer plec (A) guarda les factures i rebuts del mestre de cases que va construir l’edifici. El segon (B) les factures i els rebuts del fuster i del serraller o manyà. Tota aquesta documentació ha estat ordenada i numerada per ordre cronològic, encara que s’ha tornat al seu plec original. Per tant la numeració dels documents de cada plec no segueix un ordre correlatiu per que algunes

factures i rebuts s'encreuen temporalment. És molt interessant que en cada un dels plecs es conservi, encara que en bastant mal estat el paper original que els embolcallava, amb la llegenda "Papers dels jornals de Mestre de Casa en la Casa Nova de Papiol, Carrer Major. Portal fora 14 ab 18 alsada _ 8 vega. 8 64. Palms cada cana superficial" (A) i "Papers concernents a la fabrica de la Casa nova de Dn Franco Papiol del Carrer Major en Vilanova" (B). La documentació es escrita tota en paper, de diferents textures i mides, tota en llengua catalana del moment i les abreviatures són les normals de l'època. El criteri emprat en les transcripcions de cites documentals és el literal del document, assenyalat entre cometes, només s'han posat les majúscules necessàries i s'han separat paraules segons les normes actuals. Aquestes citacions es manifesten entre parèntesi amb la paraula nota i el nombre propi donat a cada document en ordenar-los cronològicament, ja que "Nota" segons la G.E.C. es una "factura que conté la indicació dels treballs efectuats, dels objectes fornits, etc., amb llurs preus". Les notes aclaridores o referents al context s'indiquen únicament amb el nombre corresponent. Tota la documentació emprada està en bon estat general i és escrita amb tipus de lletra molt variada segons l'escrivà.

Segons notícia d'uns fulls en paper, mecanoscrits, sense signatura, sense data i ni autoria titulats "La Casa Nova de Francisco Papiol", trobats a la casa Papiol, don Francesc de Papiol i de Padró va comprar cap a l'any 1780 "al doctor Freixas un huerto situado entre dicha calle y la muralla de los carmelitas", amb la idea de fer construir una gran casa. Fins avui, documentalment, no es pot corroborar ni contradir aquesta afirmació, únicament precisar-la. El doctor Freixas que s'esmenta, deu ser un metge geltrunenc de cognom Freixas que havia viscut i va donar nom al carrer on segurament vivia; "dicha calle" deu referir-se al carrer Freixas que encara actualment enllaça la plaça de Pou amb la part més nord de la plaça Llarga i el carrer Major, per tant no és en "dicha calle" (Freixas) sinó en l'antic carrer Major on Papiol va comprar "un huerto". En un plànol de la vila a les darreries del segle XVI elaborat sobre documentació de l'arxiu de la parròquia, (1) precisament part del lloc que ocupa actualment la casa hi figura com un espai buit. En un plànol de la vila de 1751, elaborat pel municipi per dur a terme la ubicació i després construcció de les casernes, trobat a l'arxiu de Simancas hi figura un curt corraló que acaba en una edificació, es bastant il·lustratiu perquè es va dibuixar només uns 50 anys abans de l'inici de l'obra de la casa. (2) En el plànol de la vila que es va dibuixar per marcar-hi les fortificacions de la segona guerra carlina (1846 a 1849) el corraló ja sembla més ample i és tallat per la muralla. (3) Si un mira, avui, la casa Papiol des de la plaçeta del seu davant observa que la seva façana és molt ample i fàcilment intueix que la seva amplada és poc corrent comparant-la amb les cases veïnes de l'antic carrer. Documentalment, s'ha comprovat que els Papiol, mare i fill, no solament van comprar un terreny balder que era paral·lel al corraló i arribava a la muralla, el "huerto", sinó també una casa vella que hi llindava a ponent i que van tirar a terra al menys en part, en els primers mesos de l'any 1791 (nota 1). A més en la part nord d'aquest terreny bastant prop de la muralla hi havia un edifici que era el "trui de loli de sant Antoni" (nota 11)

(aquest trull d'oli es troba reiteradament esmentat entre les despeses que fa la parròquia per diversos adobs de les seves eines i l'any 1780 estava arrendat segons rebut de 40 lliures que va ingressar-se en els comptes de Joan Fontanals, aquell any obrer de la parròquia. (NOTA A.P.S.A. Compte de Joan Fontanals, a Col·lectes 1730 a 1819, sig. Parrq. 22, plec 26).

També cal tenir present que el “solar” on es va edificar la casa no tenia una forma regular en la seva llanda de ponent, ja que, com és habitual en nuclis poblacionals d'origen medieval i fins i tot més moderns, les construccions queden unes dintre altres i els seus perímetres són molt irregulars.

El terreny per edificar llindava a llevant amb el “carrer del corraló” a l'altra banda del que s'alçava la casa de la senyora Olivella; a migdia amb el carrer Major; a ponent amb la casa d'Anton Sedenes (NOTA Antoni Sardenyes l'any 1776 consta com a contribuent en la “Llibreta de primícies 1734 a 1850” A.P.S.A. sig. Parrq 21); i al nord amb la muralla, segurament mitjançant un pati. En aquest terreny abans d'iniciar les obres de la casa s'hi va construir una bassa per la calç, quines parets van haver de ser refetes en diverses ocasions (4) i un porxo per guardar-hi la fusta, (nota 11) i les bigues que segons el referit text mecanoscrit Papiol havia comprat en anys anteriors.

Entre els mesos de març i maig de 1791 es van enderrocar els sostres i altres parts de la casa vella, es van comprar grans quantitats de guix, mesurat en “corteras” i “cortans”, van entrar moltes carretades de grava, que va ser garbellada i tenia de ser usada per cobrir el sostres de la “casa vella”. També es va pagar “1 jornal del matxo de treúra aiga”, segurament d'un pou per omplir la bassa que és possible que ja existís en el “huerto”. (nota 1) (5) i que era imprescindible per construir. Als inicis de l'estiu, ja enderrocat el sostre de l'antic casalot, (6) salvant-ne únicament les parets llinderes o mitgeres amb Anton Sardenes. Es van començar a fer els fonaments del que tenia de ser la part de nova construcció de la casa. (nota 4). Els fonaments es van fer de 5 pams i mig de fondaria (nota 10), que necessitaven grans quantitats de grava que era garbellada per un home (nota 4). Hi treballava el mestre d'obres, el fadrí, l'aprenent, el manobre i una dona, algunes vegades surt anotat un petit (nota 1) que potser era l'ajudant de l'aprenent.

A mitjans del mes de juny, el dia 13, la construcció ja devia anar endavant i el mestre de cases Joan-Pau Petxamé va lliurar als Papiol una “Nota”, avui en diriem pressupost, del que costaria “la pedra picada” de la casa. El pressupost inclou: la façana principal fins al ràfec, el portal major i el portal de la botiga (8) (actual consergeria), cellers i portal de l'escala “que dona davant de cal senyora Aulivella” (l'escala del servei, actual escala amb l'ascensor). S'hi incloïa la pedra de tot el sòcol de la casa “fraxa tot bultan de la casa dentera” (sic.) i també les “cucullas” (9) dels quatre “portalls de dintra” (nota 3). Ja entrat l'estiu es van “peria (preparar) llas pedres de llas rexas” i a finals d'agost ja eren acabats els fonaments i s'havia començat a “espella” (repicar el rebossat) de l'antiga tapia

llindera. (nota 2). Es compraven grava i guix. Segurament, acabat l'estiu, es va començar a intervenir en l'antic trull "compondra lo casal del trui" "cubri lo trui y el llestirlos" (nota 4). Éra l'antic trull de Sant Antoni del que sols s'aprofitaren les parets i treta la teulada es va cobrir el sostre amb argamassa. Cap a finals de 1791 es van comprar "pedres del Mironet" (nota 4) (10)

Als inicis de l'any 1792 van començar a treballar en la paret de ponent de la casa vella, la que era mitjera amb Anton Serdenes, feina que es va allargar unes 12 setmanes i va menester moltes corteres i cortans (11) de grava i guix per l'arrebossat. (nota 5) Entretant es va haver d'enfondir la bassa de la calç (nota 6), segurament per poder seguir el ritme de les obres que necessitaven abundància de material de construcció. La feina al mes de novembre era enllestida del primer al segon pis, "compondrer las parets vellas de casal Serdañes que son mitjeras ab la dita casa que fabrico" (nota 9). Es van aixecar parets i envans a l'interior (nota 6 i 7). El mestre Joan-Pau Petxame, personalment, va "compondra la canal" (potser d'una antiga cisterna) i va tapar un portal. Al llarg de l'estiu va començar a treballar en l'escala principal des dels fonaments fins al primer pis i "lo que clou lo enva que tapa sota la escala al frente. (nota 8). A principis del mes de novembre ja era acabat "lo arch major ques troba al entrar per la entrada principal" (nota 8). Al mateix temps es treballava a tot ritme en tota la construcció.

Al mes de maig de 1793 ja eren construïdes les voltes i arcs de l'escala principal tot fins al primer pis. A la planta baixa s'havien arreglat les parets de la mitjera de la part de l'estable que eren molt velles i s'havia cobert l'antiga teulada de la casa d'Anton Sandañes posant-hi argamassa. La feina ja era acabada a final de mes. (nota 10). Sembla que aquella casa tenia només planta baixa i un pis. A finals de maig de 1793, l'estructura de la casa Papiol era pràcticament acabada i ja s'hi havia col·locat tota la pedra picada, tant de l'interior com de l'exterior: les aigüeres, cornises, sòcols, la barana del pou i les pedres "picadas de las cuntunadas" i es començava a fabricar l'argamassa per les cubertes (teulades). (nota 11) Estaven fets els envans de tots els pisos fins a la teulada. Encara es van comprar 8 cortans de picadís per l'argamassa. I es van haver de refer les parets de la bassa de la calç i treure'n la runa, segurament per poder continuar pastant l'argamassa. (nota 10 i 11). Tot estava apunt per poder passar la inspecció, segurament, municipal sobre la qualitat dels materials emprats i la correcció en l'execució de l'obra "se deixa a coneixement dels experts lo judicar sobre lo colar de la calç ó argamasía" (nota 10). Fins al mes de novembre es va acabar la paret de l'estable i es va treballar en "la escalla mago" fent-hi les voltes i els revoltos i picant els graons. A més es van "fe las pedres de la basa" que hi devia haver en l'hort. (nota 14) En aquest moment, primer semestre de 1793 (nota 11) es van facturar dos jornals per "desfe la teulada del trui de loli de san Antoni". (12) La construcció general de la casa començada des del carrer havia anat avançant cap a la muralla i ran del corraló. Arribava a tocar de l'antic trull parroquial del que es va desfer la teulada i, segurament, conservant les parets, que es van incorporar a l'edificació (com

s'havia fet amb les de l'antiga casa veïna de ponent) es va tapar l'antiga teulada amb argamassa i es va continuar construint sobre la base del trull.

Les feines de paleta a la casa Papiol, l'any 1794, eren ja purament de caràcter menor com acabar de “espellar lo sefres vell i fer la escabiesio de la clavagera” (nota 19) i també es va treballar en el pou, potser enfondint-lo allí hi operaven el poater i una dona. (nota 20) Es van desfer i tornar a fer uns portals i una finestra, provablement interiors a la planta baixa. Es va construir el safareig amb les seves batedores i “un cano?”. Encara es va comprar material per pastar argamassa per allisar els revoltos i les parets del tercer pis. (nota 20 i 21).

Entre març i juliol de 1796 es va treballar en fer la galeria de la casa. Es van fer “los furats de las bigas de la gelleria” tot fent “amara la cals y cola la argamasa per lo pis”, construint “las ynpostas del pillan de la gallaria y del pillan anamun parets y terat”. Hi va treballar el mestre d'obres, un fadrí i un manobre que va “gerbolla la grava y serva los pillas”. A més van arreglar “la tera de la paret de la bassa nova” (nota 28). Possiblement era la comuna situada al final nord de la galeria, on actualment hi ha un water de porcellana anglesa florejada en color granat.

El mes d'abril de 1797 ja s'havia arrebossat el baix de la galeria. (nota 31 B).

Al cap d'un any, el dia 1 d'abril de 1798, mestre Petxamé encara va presentar als Papiol una factura totalment residual, en què solament detalla jornals per valor de 39 ll.18s. (nota 38). I tres setmanes després (dia 29) en cobra l'import del que havien fet, tot detallant-ho “rebosa y enblenca lo fora de la par del curalo y lo devante” (nota 40) i també “rebusa y clava balcones de la par del curallo” (nota 41). Sembla, doncs, que la casa era pintada de blanc tant a la façana principal com a la del corraló. El mes de maig va “arrabusa lo frontis del carre majo” “senta las portas magos del care mago y tepe los guats de la teulada y compondra lo cuber de la escala mago” (nota 42). I encara va “fer y cumpondra lo seluber i rebusal” i “enllesti lo selabet de la escalla” (nota 43).

Quan l'estructura de la fàbrica de la casa estava ja avançada, Francesc de Papiol i de Padró va fer, a mitjans de l'any 1792, un contracte amb el fuster Miquel Jauma per la “feyna de fuster solament de mans” (no hi entrava per tant res de mobiliari) “per lo concernent a fustes” que va firmar-se el dia 5 d'agost de 1792. En el contracte es va estipular el preu dels jornals: el mestre cobraria 16 sous, “lo fadrí” 15 sous i l'aprenent 12 sous diaris. Es van detallar els preus de la feina de diverses peces: bigues gasades o cuadrades, amb xamfra o sense; quadrats per teulada o terrat; enllatat amb llates blanquejades i “posadas en son puesto”, mesurades en canes (13); bastiments de duella de balcó, gran o xic; de finestra gran o xica; bastiment de finestra de maó de pla, gran o xica; bastiment de portal de maó pla, gran o xic; bastiment d'envà o duella de portal gran o xic. També va fer preu per “fer lo restant de la casa”. “La Porta principal del carrer, segons lo diseño se doná” (sic) (per tant Papiol va fer fer un dibuix de com volia el portal

principal de la casa). “La Porta de la escala del segon piso”. “Porta de balco vestida y empelfonada ab sos vestiments de vidrieras ab llistons, per lo primer piso”. “Per cada finestra ab las mateixas condicions”. “Per cada Porta de balcó vestida ab los porticons guarnits y vestiments de vidrieras”. “Finestra ab las mateixas condicions y porticons”. “Finestra ab dos mitjas guarnida”. “Finestra entera guarnida”. “Portas de cellers, estables, magatzems”. “Portas vestidas y empelfonadas”. “Portas guarnidas ab tres faixas”. “Porta de cambra entera”. “Porta de cansell de cap de escala, segons diseño”(igualment va fer fer un dibuix del cancell) . “Grahó de escala capsat”. (nota 13).

Segurament el fuster no devia començar a treballar fins a finals de 1792 o principis de l'any següent, ja que els mesos de febrer i agost de 1793 va cobrar a compte un rebut de 100 ll. cada vegada (nota 23) i altres 100 ll. el dia 5 de gener de 1794 (nota 23). La primera factura que va presentar mestre Miquel Jauma va ser el dia 1 de juny de 1794 (nota 17) amb un rebut datat el mateix dia (nota 18) entretant havia rebut una bestreta, el mes de febrer de 1794 (nota 16 B) . Al mes d'octubre va cobrar 50 ll. (nota 24).

És possible que acabada la feina més lligada a la construcció es firmes un nou contracte, que en tot cas no s'ha localitzat fins al moment, ja que en data 26 d'abril de 1795 mestre Miquel Jauma, fuster, firma un rebut “a bon compte de la feyna corresponent a la segona contracta” (nota 25).

El mes de gener de 1796 els detalls de la factura ja mostren treballs més d'acabament i decoració com posar algun bastiment i marc, “fer una serca del rebolto del portal mago y claus”; “fer una plantilla dels socols de la galeria y pala una gasana ”; “la pesa de la falda de la xamaneia”; “sindris i claus per la capella” (13); “una fulla de sindri per la xamaneia y una sola y posar la a son puesto y anllata al costat de la falda de la xamaneia y fer tachs de la cuina”; “desfer els sindris y fer als altrus”; “ clavar la faramenta de las portas dels caps descala” (nota 26). Encara el mes d'abril va comprar “8 pessas de bígas” (nota 27). Aquell estiu mestre Miquel Jauma va fer portar de Tortosa “12 pessas” (de fusta) (nota 29) i a mitjans de juliol va rebre a compte 500 ll. (nota 30).

Va continuar treballant a la casa i novament el mes de setembre de 1797, va rebre a compte 300 ll. (nota 32). Fins al mes de novembre s'havia treballat en el fustam del segon i tercer pis de la casa on es va “clabar la faramenta del segons pis y la de las portas grans y xicas de baixos” i també es van retocar les vigues i es va “fer al sindri de lascala de la galeria y 3 bastimens del portal del 3 pis” aixi com “saras trosos per baramenta de portas del segon pis”. També es va fer “el bastiment i 2 sitials de la basa del 3 pis” (14) i “2 bastimens de ermari del 3 pis” (nota 34).

En aquells moments, passat l'estiu de 1797, la planta primera de la casa devia estar pràcticament acabada i es treballava en la decoració del gran saló ja que va “treura las pesas del salo y feri bani al floro y tornar lo a posa” i “a jodar a fer la bastida del salo y

fer als caballs del pinto”. (15) Fer venir el floró vol dir col·locar la gran lampara central?. i també va haver de “fer la pesa del batado de las portas del cansell” (n.34).

Al llarg de l’any 1798 el fuster va cobrar a compte 15 i 25 ll. els mesos de gener i febrer (notes 36 i 37). Fins al mes de juliol de 1799 havia posat en el tercer pis “17 portas de quarto”

(17) on sens dubte hi havia els departaments per dormir els criats. També va fer (nota 44). “ 4 joch de portas de armari” i “1 joch de portas vestidas y emplefonadas”. Al primer pis “1 joch de portas vestidas y enpelfonadas del portal se ba cap a de la cuina del prime pis”. (nota 44) També havia posat “ 304 canas de llistons de arrimaderos ab sos tachs” i havia arreglat “lo escalfapanxas” i “ dos marchs principals” a més d’unes “mamparas ab portella” i “mamparas sens portella” i “10 motlluras dels portals del primer piso” També havia posat “6 marchs de arcoba” i “6 marchs de portal del costat las arcobas”. A la planta baixa “un bastimen y porta de un ermari de la botiga “ (nota 44) i també “7 portas de saller o magatzems”, “portas de sota la escala principal ab portella”, “portas del portal principal”, “portas del portal del carrero”, “portas del portal del pati foranas ab portella”, “portas foranas de la botiga”. (nota 45). La factura per aquests treballs, que és la darrera presentada es va cobrar en tres terminis els dies 24 de juliol i 5 i 25 d’agost de 1799.

Quan el fuster ja tenia col·locats els marcs de portes i finestres, sinó abans, els Papiol van haver de buscar un serraller o manyà que els fes tota la feina complementària de serralleria. El manyà escollit fou Sebastià Jofra. El dia 25 de febrer de 1794, Francesc de Papiol i de Padró i Sebastià Jofre van firmar un document “Sobre que se ha ajustat entre parts”, en ell el manyà especifica la quantitat i els preus de les diferents peces que tindrà de fabricar i col·locar. Papiol va voler un pany “com al del senyor romeu” a més d’altres models de panys que se li mostraren, com ara els de les quadres. Jofra va fer preu, també, per “pañ de cambra ab tencado y escudet”, diferents tipus de frontisses, rectes i de dos botons; per panys d’armari (de paret), per panys amb “balda y tirado”; per “llevas ab son gorniment” mesurades a pams, sobretot la de la porta principal amb el seu “gorniment” aquesta lleva fa “16 palms y mitg de llarch” i es va cobrar a pams (n.39); “baldetas valancianas ab son tencado y clau”, pels “golfos y pullagueras de las portas principals” i d’altres portes; també per “cada бага y clau de ganxo per vidrieras”. (nota 15). Va començar la feina el primer de març i fins el dia 11 de maig de 1795 va treballar a la casa posant els diferents panys, grossos, de cop i de volta, amb tancador, amb picador i “ancluzeta”; golfos amb els seus claus per clavar-los, lleves mestres, de finestra i de cantonera; caragols i rosques; baldetes valencianes amb els seus escarabats i claus. Aquesta feina la va cobrar el dia 17 de maig. (nota 25 B).

De tota manera encara quedava molta feina per fer i Jofre va continuar treballant a la casa encara que no va cobrar res a compte fins a principis d’octubre de 1796 (n. 30 B), gener i setembre de 1797 (n.31 i 33)

El dia primer d'abril de 1798 ja s'havien col·locat les vidrieres de les alcoves i el manya va facturar "400 planxetas de dos camas y 400 ganxets per las vidrieras", i també eren al seu lloc les enormes frontisses de "palm y mitg" i estaven posats els panys dels nombrosos armaris, avui diríem de paret que existeixen a la planta noble. (n.4)

ELS CONSTRUCTORS

Els que van fer construir la casa van ser Francesc de Papiol i de Padró ( ) i la seva mare na Maria Candida de Padró i Argullol ( ) la documentació ho demostra ja que la majoria dels rebuts, sobretot del mestre de cases, van ser adreçats a mare i fill i en algun cas, dos, únicament a la mare.

Materialment la casa va ser aixecada pel mestre de cases Joan-Pau Petxamé. (18) És segur que no sabia escriure per que així ho manifesta ja des del primer rebut que emet als Papiol i per tant firma en lloc d'ell Pere Artigas "per no saber de escriurer dono facultat a Pera Artigas" (notes 1, 2, 5, 12, 28, 42,). Un dels fills del mestre de cases que es deia com ell i que si que sabia escriure, va firmar diversos rebuts, el primer de 13 d'agost de 1791 "Per no sebe des criura mön para firmo Joan-Pau Patxamé menor" (notes 3, 4, 11, 14,). El mes de novembre de 1792 el firmant era el prevere Mariano Puig (n.6, 7, 8, 9, 19, 20, 21,), després altres persones com: Francesc Urgellés (nota 31 B) Miquel Reventos (notes 38, 40, 41,) i Pau Nogues (nota 43).

El fuster que va treballar a la casa tot posant tota la fusta no solament de portes i finestres, sinó també la ornamental de llistons i motlures va ser Miquel Jauma. (19) Ell mateix construïa les bastides, sindris i cavallets a més de les plantilles per poder pintar els sòcols de la galeria i les moltes canes de llistons d'acabament dels arrambadors.

El serraller que va ser Sebastià Jofra (20) que va fer panys i claus, baldes i lleves de portes i frontisses senzilles o treballades per balcons i finestres.

Buscant notícies d'aquests tres menestrals que actuaven a Vilanova a finals del segle XVIII, en l'Arxiu de la parròquia de Sant Antoni s'ha pogut comprovar que tots tres eren forasters a la vila on devien arribar de molt joves potser com aprenents en el seu ofici, atrets segurament per una bonesa econòmica. Que tots tres es van casar amb noies de la vila i van arrelar a la localitat ja que es pot assegurar, pels seus lligams socials que formaven part d'un cercle de menestrals acomodats molt relacionats entre ells.

MANERA DE CONSTRUIR I MATERIALS

Aparentment la manera de construir segurament era amb enormes bastides amb taulons on devien enfilelar-se els operaris i també a base de sindris i cavallets per l'obra interior.

Els materials empleats devien ser la tàpia per les parets i argamassa en les cobertes que es posava sobre els revoltos i les llates de les bigues. A les teulades teules. Per fer

l'argamassa s'usaven las pedres i terra i trencadís. També la pedra picada per les pedres cantoneres exteriors, les portalades i finestres i per elements funcionals i decoratius de l'interior de la casa. És interessant la compra de pedra del Mironet Els envans eren fets amb rajola "de pla".

No es pot saber si el fuster va usar fusta del país o de fora. A l'estiu de 1796 va rebre "12 pessas (de fusta) portadas de Tortosa" (nota 29) i també va "anar a triar pesas a mar y a caregar las" i "anar altre volta a mar a caregar mes pesas" (nota 26). En aquell moment devia estar en plena activitat la col·locació de la fusta en l'obra de la casa. El fet de que cobrés jornals per anar a la platja a triar fusta i carregar-la fins a la vila fa pensar que era fusta que potser baixada pel riu Ebre era portada en vaixells de cabotatge fins a la platja vilanovina. (21)

NOTES

(1).- M-L Orriols Vidal.- "Recreació urbana de la Vila nova de Cubelles a les darreries del segle XVI", a "Moviment Urbanístic a la Vila nova a les darreries del segle XVI". Vilanova i la Geltrú, 2007.

(2).- Sorní Esteva. Dr. Xavier. " Un plànol de Vilanova i la Geltrú de l'any 1751". Gran Penya. Revista Socio-Cultural. núm. 8, pàgs. 31 a 34. Any 1990.

(3).- J.Mª Freixa Olivari i J. Carbonell Olivari. "Plano actual de Villanueva con indicación de las fortificaciones de la segunda guerra carlista", a Boletín de la B-M Balaguer, 5ª època, any 1956.

(4).- Aquest trull d'oli es troba reiteradament esmentat entre les despeses que fa la parròquia de Sant Antoni de Vilanova, per diversos adobs de les seves eines i maquinària. L'any 1780 estava arrendat segons rebut de 40 lliures ingressat en els comptes de Joan Fontanals, aquell any obrer de la parròquia. (A.P.S.A.V. Compte de Joan Fontanals. A Col·lectes 1730 a 1819. Sig. Parrq. 22, plec 26)

(5).- Antoni Sardenyes l'any 1776 consta com a contribuent a la parròquia de S. Antoni de Vilanova en la "Llibreta de primícies 1734 a 1850" (A.P.S.A.V. Sig. Parrq.21)

(6).- Segons informació de Francesc Alós Mercè, fins quasi a mitjans del segle XX es va usar en la construcció una barreja de calç i grava amb aigua.

(7).- Als darreres de les cases en els segles XV i XVI era bastant habitual que hi hagués un espai, espècie de pati o petit hort, molts amb una bassa pel rec.

(8).- Aquesta antiga construcció amb total seguretat devia tenir el pis construït sobre arcs més o menys apuntats com la majoria de les construccions dels tres carrers històrics de la vila. Actualment encara se'n conserven alguns a l'interior d'alguna casa.

(9).- Segons la G.E.C. una botiga és un espai que dóna al carrer, és contraposa a magatzem. Des de molt antic era un obrador on el menestral a mes d'obrar també venia la seva producció. També se'n diu a la barraca per guardar les eines del camp o els ormeigs en la platja.

(10).- Segons el Diccionari Català-Valencià-Balear d'Alcover i Moll "cucullas" en arquitectura son petxines. Avui son ben visibles en l'entrada de la casa.

(11).- El Mironet és una antiga propietat del terme de Ribes. De moment no s'ha pogut saber si en la seva proximitat hi havia algun lloc on s'extragués pedra.

(12).- La quartera és una mesura catalana , generalment dividida en 12 quartans.

(13).- Segons la G. E. C. un trull és un local destinat a la fabricació d'oli, el molí de l'oli , o el safareig o pica cavat a la pedra, destinat a guardar l'oli procedent de la premsa. La parròquia de Sant Antoni de Vilanova posseïa des de finals del segle XVI un molí o obrador d'oli ja que el dia 18 de setembre de 1580 els obrers de la parròquia Joan Ballester i Bernat Montserrat van comprar als esposos Antoni Urgelles i Caterina, que en aquell moment tenien seriosos problemes de diners, per 72 lliures un molí d'oli amb tots els seus estris (sisterna, calhines, caldera i basses) juntament amb una "ayxida" i un pou quina aigua compartiren amb la casa del costat que també era propietat dels Urgelles. La propietat era a tocar del Portal de Mar ran de la muralla i segurament tenia una entrada a migdia pel "curritore menia". A.P.S.A.V. Manual Notarial 9 (1576 a 1579), pàg 105 v. i Manual Notarial 11 (1579 a 1582) pàg. 84. L'edifici està plenament localitzat al plànol "Recreació urbana de la Vila nova de Cubelles a les darreries del segle XVI" en Moviment urbanístic a la Vila nova a les darreries del segle XVI. Vilanova i la Geltrú 2007.

(14).- Antiga mesura de longitud dividida en vuit pams. La mitja cana equival a la vara. G.E.C.

(15).- Sembla que és un tipus de bastiment de l'època. El sindri, un tipus de motlle de fusta era emprat per sostenir l'estructura d' arcs i voltes de canó. El dr. Eudalt Carbonell el va mostrar i nomenar en el programa televisiu "sota terra "

(16).- Es normal que es fessin dos "sitials" o sostenidors per als braços en cada un dels forats , ja que acostumaven a tenir en el bastiment de fusta dos forats, un pels infants i un pels adults. (17).- Pau Rigalt i Fargas, Barcelona 1778 – 1845, pintor, decorador i escenògraf vuitcentista, durant la guerra de la Independència (avui anomenada guerra del francès) va viure a Vilanova i la Geltrú, on va pintar a més de la casa Papiol, la casa Cabanyes del carrer del Comerç, la casa de Ceferino Ferret i la sinya de l'Indiano. Va ser deixeble de Flaugier a l'Escola de belles Arts de Barcelona.

(18).- Algunes d'aquestes claus, totes iguals, encara es conserven a la pròpia casa. (Informació oral).

(19).- Francesc de Papiol i de Padró, va tenir diferents càrrecs oficials i va ser diputat a les Corts de Cadiz.

(20).- Maria Càndida de Padró i Argullol natural de la vila d'Igualada, era filla del cavaller Francesc de Padró i de Vidal, es va casar, segurament a Igualada, l'any 1845 i va morir a Vilanova i la Geltrú el dia 5 de maig de 1803 a l'edat de 80 anys, rebuts tots els sagraments, va ser enterrada davant de l'altar de Sant Isidre. Havia testat el dia 2 d'octubre de 1801 davant el notari Joan Aldivert. (A.P.S.A.V. obits 12, 1792 a 1809).

(21).- Joan-Pau Petxamé i Sanahuja, era natural d'Olesa de Montserrat, fill de Pere Petxamé, peraire i na Francesca Sanahuja. No es pot saber en quin any va venir a Vilanova, on es va casar a la parròquia de S. Antoni abat el dia 22 de novembre de 1759 amb la vilanovina Miquela Ballester i Reig, filla del mestre de cases Francesc Ballester i na Peronel·la Reig. (P.S.A.V. Matrimonis 3, pàg. 405) El fet de que es casi amb la filla d'un mestre d'obres, que és la professió que ell mateix tenia fa pensar en una certa endogamia gremial. Van tenir tretze fills. Joan-Pau Petxamé va morir a Vilanova el dia 28 de desembre de 1808, tenia uns 78 anys, va rebre tots els sagraments i havia testat davant del notari Joan Aldivert el dia 27 d'abril d'aquell mateix any i va ser enterrat "en el vas comu dins l'esglesia". (P.S.A.V. Òbits 12 pàg.349).

(22).- Miquel Jauma i Ferrer, fadrí fuster era natural de "Pedralbas" parròquia de S. Vicens de Sarrià, fill de Mariano, pagès i na Coloma. El dia 19 de setembre de 1788 es va casar amb la vilanovina Gertrudis Serracant i Ballasté, filla del difunt Anton Serracant i na Gertrudis Ballasté, casada en segones noces amb Pau Llanussa, comerciant també vilanoví. (P.S.A.V. Desposoris 4, pàg. 142). Van tenir deu fills. Miquel Jauma va morir a Vilanova el dia 23 de juliol de 1808, tenia uns 40 anys, va rebre tots els sagraments, havia testat tres dies abans davant del notari Joan Aldivert i va ser enterrat l'endemà "en lo vas comu dins l'esglesia". (P.S.A.V. Òbits 12, pàg.

(23).- Sebastià Jofra i Ciuró, ferrer, era natural de Sant Andreu d'Oristà a la diòcesi de Vic, fill de Josep Jofra, corder, i na Mariana Ciuró. El dia 1 d'octubre de 1780 es va casar amb la vilanovina Maria Rosa Font i Ferret?, filla de Sebastià Font que era teixidor de lli de Vilanova i na Bonaventura Farret?. (P.S.A.V. Matrimonis 3, pàg 698) Van tenir sis fills. Sebastià Jofra va morir a Vilanova el dia 26 de febrer de 1811 als 57 anys. No va testar i se li va fer "enterrament de bras mitja en lo vas comu dins la iglesia" (sic. (P.S.A.V. Òbits 13, pàg 44).

(24).- Ja a principis del 1400 és feia navegació de cabotatge des de la platja tant de la Geltrú com de la Vila nova, sobretot cap a Barcelona, mes endavant, també, cap al sud. Per més informació vegeu

Aquest tema presenta un enigma. Segons la G.E.C. un trull és un local destinat a la fabricació d'oli, el propi molí d'oli o el safareig o pica on es guarda l'oli procedent de la premsa. Una premsa és una màquina constituïda per dos elements, generalment un fix i un mòbil que per acció mecànica o hidràulica pot agafar i estrènyer una cosa per espremer-la. Sembla doncs que la parròquia tenia l'any 1793 tocant a la casa Papiol un trull on elaborava l'oli de la dècima que tenien de pagar els pagesos. Segons el Pare Garí en aquest local que anomena "las prensas de San Antoni" (sic), s'hi van fondre unes campanes poc després de l'any 1804. S'ha d'entendre que el corraló que llindava amb la casa Papiol era tancat al nord per l'edifici de la parròquia, però si l'any 1793 es va desfer la teulada per compte de Francesc de Papiol, l'edifici estava malmès només de la teulada o realment estava enrrunat. Es va reconstruir totalment i per tant suposadament s'hi van poder fondre unes campanes. Segurament l'afirmació del paleta Pexamé és molt correcta i en el trull s'hi elaborava l'oli de la parròquia, ja que segons s'ha pogut documentar en els fons de l'Arxiu de la parròquia, aquesta segurament per mitjà dels seus obrers recollia amb un carro i un animal que per torns servien els pagesos les primícies de la verema que li corresponien i més endavant el vi resultant era venut segurament en la planta baixa de la pròpia rectoria, on encara hi ha l'enorme replà d'obra on reposaven les botes.

Segons la G.E.C. un trull és un local destinat a la fabricació d'oli, el propi molí d'oli o el safareig o pica on es guarda l'oli procedent de la premsa. Una premsa és una màquina constituïda per dos elements, generalment un fix i un mòbil que per acció mecànica o hidràulica pot agafar i estrènyer una cosa per espremer-la. Sembla doncs que la parròquia tenia l'any 1793 tocant a la casa Papiol un trull on elaborava l'oli de la dècima que tenien de pagar els pagesos. Segons el Pare Garí en aquest local que anomena "las prensas de San Antoni" (sic), s'hi van fondre unes campanes poc després de l'any 1804. S'ha d'entendre que el corraló que llindava amb la casa Papiol era tancat al nord per l'edifici de la parròquia, però si l'any 1793 es va desfer la teulada per compte de Francesc de Papiol, l'edifici estava malmès només de la teulada o realment estava enrrunat. Es va reconstruir totalment i per tant suposadament s'hi van poder fondre unes campanes. Segurament l'afirmació del paleta Pexamé és molt correcta i en el trull s'hi elaborava l'oli de la parròquia, ja que segons s'ha pogut documentar en els fons de l'Arxiu de la parròquia, aquesta segurament per mitjà dels seus obrers recollia amb un carro i un animal que per torns servien els pagesos les primícies de la verema que li corresponien i més endavant el vi resultant era venut segurament en la planta baixa de la casa.

Maria Lluïsa Orriols OAPV Balaguer